

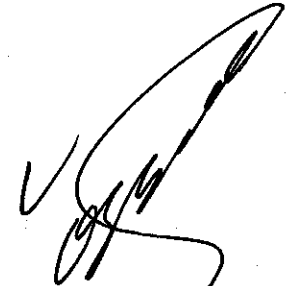
T.B.M.M.
CUMHURİYET HALK PARTİSİ
Grup Başkanlığı
Tarih : 21 Ekim 2021
Sayı : 1928

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifimiz ekte sunulmaktadır.

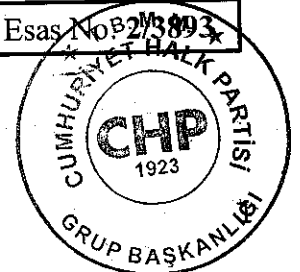
Gereğini arz ederiz.

Engin ALTAY
İstanbul Milletvekili
Grup Başkanvekili

Özgür ÖZEL
Manisa Milletvekili
Grup Başkanvekili

Engin ÖZKOÇ
Sakarya Milletvekili
Grup Başkanvekili

TBMM BAŞKANLIĞI	
Tali Komisyon	Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler
Esas Komisyon	Plan ve Bütçe
Tarih: 21 Ekim 2021	Esas No: 2/3893

TBMM
KANUNLAR ve KARARLAR BŞK. LIĞI
20 Ekim 2021
Kısmı:

TBMM
GENEL EVRAK
20 Ekim 2021
No. 899084
EDİS ve ANKARLIĞI

GENEL GEREKÇE

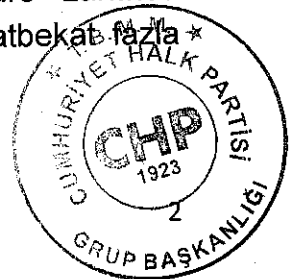
Sosyal güvenlik mevzuatında itibari hizmet ya da fiili hizmet süresi zammı uygulaması, ağır, yıpratıcı ve riskli işlerde çalışan kişilerin, diğer çalışanlara göre yıpranma nedeniyle korunmasını amaçlayan bir düzenlemedir. Bu çerçevede yapılan düzenleme bu kişilere fiilen çalışılan her yıl için belli bir oranda prim gün sayısının verilmesi ve bununla bağlantılı olarak da belli işler için verilen ek sürelerin emeklilik için esas tutulan yaş ve sigortalılık süresinden düşülmesi suretiyle daha erken emeklilik hakkı kazanmalarını sağlamayı amaçlamaktadır. Uygulamanın temeli, toplumsal iş bölümünde diğer çalışanlardan daha ağır ve riskli işleri üstlenenlerin, yapılan işten yarar görenlerce kamu kaynağı ve kamu kurumları aracılığıyla ortaklaşa desteklenmesidir.

Bilindiği üzere başta hekimler olmak üzere sağlık çalışanları, yaptıkları işin niteliği, çalışma süreleri ve çalışma ortamlarından kaynaklanan özel durumlar nedeniyle pek çok meslek sahibine göre daha fazla yıpranmaktadır. Anayasa'da Devlete yüklenen kişilerin hayatını, beden ve ruh sağlığı içinde sürdürmesini sağlama yükümlülüğünü yerine getirmesinin en önemli bileşenlerinden biri olan sağlık çalışanları, Dünya Sağlık Örgütü ve Uluslararası Çalışma Örgütü'nün de belirttiği gibi, yaptıkları iş ve çalışma koşullarından dolayı, özel olarak korunması gereken meslek gruplarından birisidir. Dünya genelinde sağlık çalışanlarını koruyabilmek için emeklilik yaşının erkene alınması gibi yöntemler uygulanabilmektedir.

Ülkemizde de 5510 Sayılı Kanun uyarınca zor ve ağır koşullarda yürütülen ve buna bağlı olarak diğer iş alanlarına göre daha yıpratıcı olduğu kabul edilen bazı işlerde çalışanların erken emekli olabilmelerini sağlamaya yönelik "fiili hizmet süresi zammı" verilmektedir. Yasanın 40. maddesi uyarınca "İnsan sağlığına ilişkin işler" kapsamında sigortalı olan "11/4/1928 tarihli ve 1219 sayılı Kanun, 25/2/1954 tarihli ve 6283 sayılı Hemşirelik Kanunu ve 18/12/1953 tarihli ve 6197 sayılı Eczacılar ve Eczaneler Hakkında Kanun kapsamında sağlık meslek mensubu sayılan ve insan sağlığı için koruyucu, teşhis, tedavi ve rehabilite edici hizmetlerde çalışanlara" prim ödeme gün sayılarına, bu işyerlerinde ve işlerde geçen çalışma sürelerinin her 360 günü için 60 gün fiili hizmet zammı verilmektedir.

Koronavirus Hastalığı-19 (COVID-19), 2019 yılının son aylarında ortaya çıktıktan sonra küresel ölçekte hızla yayılmış ve Dünya Sağlık Örgütü tarafından 11 Mart 2020 tarihinde pandemi olarak ilan edilmiştir. COVID-19 bulaşı açısından mesleki riskin en yüksek olduğu grup sağlık çalışanlarıdır.

Başta hekimler olmak üzere sağlık hizmetinin sunumunda görev alan tüm sağlık çalışanları, bütün dünya ülkelerini sarsan COVID-19 pandemisinde ağır ve tehlikeli koşullarda hizmet sunmuştur, sunmaya devam etmektedir. Bu süre zarfında gösterdikleri çaba ve aldıkları risk, rutin çalışma dönemlerine göre katbekat fazla olmuştur.

Birçok sağlık çalışanı; aylık ortalama 160 saat civarında olan mesai saatlerine ek olarak 130 saat, hatta yasal olmayan şekilde aylık 130 saatten çok daha fazla nöbet tutmaktadır. Üstelik, mesai veya nöbet süresi boyunca, dinlenmek için mola kullanamamakta, uygun soyunma, dinlenme odası bulamamakta, yemekhaneye uygun olmayan yerlerde, yetersiz, sağlıksız gıdayla beslenmeye çalışmaktadır. Bu durum, toplumun sağlığı için özveriyle görev yapan sağlık çalışanlarının sağlığını bozmaktadır. Dinlendirmeyen ve yetersiz uyku ile düzensiz öğünler; gastrit, metabolik sendrom, obezite, tip 2 diyabet, kardiyovasküler hastalık ve kanser riskinde artışa neden olabilmekte, ek hastalıklar da bilindiği üzere COVID-19 hastalığına yakalandıklarında hastalığı daha ağır geçirmelerine yol açabilmektedir. Pandemi öncesinde söz konusu olan fazla iş yükü, uzamış pandemi döneminde daha da artmıştır. Gerek sağlık çalışanlarının çalışma şartlarındaki artan yük gerekse iş güvenliği için kullandıkları kişisel koruyucu donanımlar, sağlık çalışanlarının diğer birçok meslek grubundan daha fazla yıpranmasına neden olmuştur. Ayrıca, özellikle pandeminin ilk senesinde; belirsizlikler, kişisel koruyucu donanımın yetersizliği ve aşılamanın olmaması gibi etkenler; sağlık çalışanlarının daha da fazla riske maruz kalmasına neden olmuştur.

İlgili branşlarda olmamalarına rağmen birçok hekim ve sağlık çalışanı; pandemi servislerinde, yoğun bakımlarda, filyasyon hizmetlerinde çalışırken topluma göre sağlık çalışanlarında hastalanma oranı çok daha yüksek olmuştur. Sağlık çalışanları, mesleki maruziyet açısından, diğer birçok salgında olduğu gibi COVID-19 pandemisinde de en riskli mesleklerin başında gelmektedir.

Dünyada 115.000'den fazla sağlık çalışanının COVID-19 nedeniyle hayatını kaybettiği tahmin edilmektedir. Sağlık Bakanlığı'ndan son olarak 9 Aralık 2020'de yapılan açıklamaya göre 1 Milyon 100 Bin sağlık çalışanından enfekte olanların sayısının 120 bini geçtiği, her 10 COVID-19 hastasından birinin sağlık çalışanı olduğu belirtilmiştir. Halihazırda kaç sağlık çalışanının enfekte olduğu resmi olarak açıklanmamıştır, ancak Türk Tabipleri Birliği'nin raporuna göre pandemide 18 aylık süreçte (16 Eylül 2021 tarihine kadar) aktif 421 sağlık çalışanı COVID-19 nedeniyle hayatını kaybetmiştir.

Mevcut açıklanmış verilere göre sağlık çalışanlarının en az dörtte birinin COVID-19 hastalığını geçirdiği düşünülmektedir. Hastalık geçirildikten sonra dahi hasarları devam etmektedir. COVID-19 ile enfekte olanların bir bölümünde beyin, kalp, akciğer, böbrek, cilt gibi organlarda uzun süren hatta kalıcılaşabilecek olan etkiler gözlenmekte, post-covid sendromlardan bahsedilmekte, akciğerde KOAH gibi sekeller oluşarak kalıcı maluliyet oluşmaktadır. Sağlık çalışanları enfekte olma riskiyle çalışmanın yanında, hastalığı yakınlarına taşıma korkusunu yaşamakta, bu nedenle sağlık çalışanlarının bir bölümü, özellikle pandeminin avelendiği dönemlerde, hastalığı bulaştırmamak adına, ailelerinden ayrı yaşamaktadırlar. Tüm bunlar sosyal desteklerin de yoksun olma ile birlikte psikolojik sorunlar kaygı, depresyon, duygusal tükenmeye yol açmaktadır. Salgının sağlık çalışanlarındaki ruhsal etkilerinin araştırılması bir

derlemede; salgın sırasında ve sonrasında sağlık alışanlarında akut stres bozukluğu, kaygı, tükenmişlik, depresyon ve travma sonrası stres bozukluğunun görülme oranlarında artış izlenmiştir. Yakınlarını COVID-19 nedeniyle kaybeden bazı sağlık çalışanları hem suçluluk duygusuna kapılmış hem de yasını tutamadan bu halde çalışmak zorunda kalmıştır. Ayrıca salgında travmatize olmuş kişilere hizmet vermenin kendisi de travmayla sonuçlanabilmekte, "ikincil travma" olarak adlandırılan bu tablo da çeşitli ruhsal bozukluklara neden olabilmektedir.

Gelinen aşamada, ayırım gözetilmeksizin sağlık işyerlerindeki tüm çalışanlar için Türkiye'de ilk vakanın ilan edildiği 11 Mart 2020'den itibaren, pandeminin sonlandığı zamana kadar her yıl için 120 gün fiili hizmet süresi zammı uygulamasının gerekli olduğu, önümüzdeki dönemlerde başkaca pandemilerin de yaşanacağının öngörülmesi nedeniyle "pandemi dönemleri" ile sınırlı olmak üzere uygulama yapılmasının zorunlu hale geldiği açıktır.

Teklifimiz ile 5510 sayılı Kanunun itibari hizmet sürelerini düzenleyen maddesinde sağlık çalışanlarına yönelik itibari hizmet sürelerini düzenleyen bende bir ekleme yapılarak pandemi de fiilen çalışan personele riskle orantılı olarak 120 günlük itibari hizmet süresi verilmesi ve buna bağlı düzenlemeler yapılması amaçlanmaktadır.

MADDE GEREKÇELERİ

MADDE 1 – Madde ile pandemi dönemlerinde sağlık hizmeti alanlarla bilfiil irtibat içinde olan tüm görevlilerin fiili hizmet zammı süresinin 120 gün olarak belirlenmesi amaçlanmıştır.

MADDE 2 - Madde ile yaş haddi indiriminde pandemi nedeniyle kazanılan itibari hizmet sürelerinin tamamının esas alınması amaçlanmıştır.

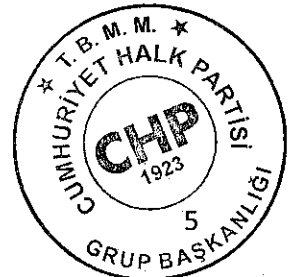
MADDE 3 - Madde ile yaş haddi indiriminden yararlanmak için belirli süre çalışma koşulunun pandemi süresiyle sınırlı olmak üzere aranmaması amaçlanmıştır.

MADDE 4 - Madde ile pandemi dönemlerinde sağlık hizmeti alanlarla bilfiil irtibat içinde olan tüm görevlilerin fiili hizmet zammı uygulamasına dair sigorta prim oranının Kanunun 4 üncü maddesinin (a) bendi kapsamındaki çalışanlarda 120 gün için 2 puan, (c) bendi kapsamında olanlar için 7 puan olarak belirlenmesi amaçlanmıştır.

MADDE 5 – Madde ile fiili hizmet zammı uygulamasının geriye dönük uygulaması nedeniyle gecikme zammı ve cezası uygulanmaması için başvuru süresi belirlenmesi amaçlanmıştır.

MADDE 6 - Kanunun yürürlük maddesi olup Türkiye’de COVID-19 pandemisinde ilk vakanın açıklandığı gün esas alınmıştır.

MADDE 7 – Yürütme maddesidir.

**SOSYAL SİGORTALAR VE GENEL SAĞLIK SİGORTASI KANUNUNDA
DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR KANUN TEKLİFİ**

MADDE 1- 31/5/2006 tarihli ve 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununun 40 inci maddesinin ikinci fıkrasında yer alan tablonun (20) numaralı bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Kapsamdaki İşler/İşyerleri	Kapsamdaki Sigortalılar	Eklenecek Gün Sayısı
İnsan sağlığına ilişkin işler	1) 11/4/1928 tarihli ve 1219 sayılı Kanun, 25/2/1954 tarihli ve 6283 sayılı Hemşirelik Kanunu ve 18/12/1953 tarihli ve 6197 sayılı Eczacılar ve Eczaneler Hakkında Kanun kapsamında sağlık meslek mensubu sayılan ve insan sağlığı için koruyucu, teşhis, tedavi ve rehabilite edici hizmetlerde çalışanlar.	60
	2) Sağlık Bakanlığına, üniversitelere ve özel sektöre ait sağlık kurum ve kuruluşlarında pandemi döneminde covid-19 teşhis, tanı ve tedavisinde yetkili birimlerce belirlenen klinik/poliklinik, ameliyathane vb. benzeri birimlerde görev yapan veya görevlendirilen sigortalılar.	120

MADDE 2 - 5510 sayılı Kanunun 40 inci maddesinin üçüncü fıkrasının ikinci cümlesine “(18)” ibaresinden sonra gelmek üzere “ve (20) numaralı bendin (2) numaralı alt bendi” ibaresi eklenmiştir.

MADDE 3 - 5510 sayılı Kanunun 40 ıncı maddesinin dördüncü fıkrasının birinci cümlesine "(18)" ibaresinden sonra gelmek üzere "ve (20) numaralı bendin (2) numaralı alt bendi" ibaresi eklenmiştir.

MADDE 4 -5510 sayılı Kanunun 81 inci maddesinin 1 inci fıkrasının (b) bendinin (1) numaralı alt bendine "1,5 puan" ibaresinden sonra gelmek üzere "120 fiili hizmet gün sayısı eklenecek işlerde 2 puan" ibaresi ile (2) numaralı alt bendine "5 puan" ibaresinden sonra gelmek üzere "120 fiili hizmet gün sayısı eklenecek işlerde 7 puan" ibaresi eklenmiştir.

MADDE 5 -5510 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde başlığıyla birlikte eklenmiştir.

"Fiili hizmet süresi zammı uygulanması sonucu verilmesi gereken ek aylık prim ve hizmet belgesi ile yatırılacak primler

"GEÇİCİ MADDE 86 - 11/3/2020 tarihi ile bu maddenin yürürlük tarihini takip eden aybaşına kadar geçen süre içinde bu Kanunun bu maddeyi ihdas eden Kanunla değişik 40 ncı maddesi gereğince fiili hizmet süresi zammı süresine tabi işyerleri ve işlerde çalışanlar için 5510 sayılı Kanunun 86 ncı maddesine göre verilmesi gereken ek prim belgelerinin bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihi takip eden ay başından itibaren üç ay içinde verilmesi halinde idari para cezası uygulanmaz.

Bu maddenin yayımı tarihini takip eden aybaşından itibaren işverenler ve sigortalılarca; üç aylık süre içinde Kurumca istenecek belgelerle başvurulması ve 6 aylık süre içerisinde hesaplanacak fiili hizmet süresi zammına ilişkin prim tutarının ödenmesi halinde gecikme zammı ve gecikme cezası alınmaz."

MADDE 6 - Bu Kanunun;

a) 1 inci, 2 nci, 3 üncü ve 4 üncü maddeleri 11/3/2020 tarihinden geçerli olmak üzere yayımı tarihinde,

b) 5 inci maddesi yayımı tarihinde,
yürürlüğe girer.

MADDE 7 – Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.

